

in trave". "Železni kor" izgubil je tisoče borilcev. Četirikrat je zmagal, a po četrtem žagati moral se je umakniti. To je bil njegov začetek, groza pri Przemislany, ki se jim je zdela nedumevna. Kakor so prej bili junaki III. kora vedno veseli, odsedaj jih je minil smeh.

A ta groza trajala je samo teden dni. Bilo je pri Lvovu (Lemberg), ko so se morali zopet umakati, toda tudi umikajoči so sovražniku, ki jim je prišel preblizu, posvetili takoj na "uni svet". Za naše "železne" ni bilo počitka. Z nasajenim bajonetom dobili so spet novo krvavo delo pri Grodeku. 47. polk vzela je z naskokom Mszano, 27. polk Cunio, 87. polk z 7 lovskim bataljonom Powitenski. Vsi z naskokom.

Nobena zapreka jih ne zadrži, ne slabo vreme, ne težavno ozemlje, ne brezštevilni sovražniki. Groze pred smrtjo ne poznajo več. Priporijo si, kar si "v glavo vbijejo". Dne 12. septembra zmagajo na vsej črti. Sopeči se ustavijo s svojimi vjetniki. Pozabili so morebiti grozo pri Przemislany, mogoče da jim pride zopet smeh po tej krasni zmagi 12. septembra, ko so v večerni zarji se oddahnili od nadčloveških naporov ter molče premišljevali dnevne dogodke — a zdaj pride povelje: "Nazaj!"

Pri Ravaruski bilo je drugače. Kot zmagovalci morali so se umakniti zaradi drugih krdel, katera so pretli Rusi obkoliti. Umaknili so se v Sekowo pri Gorlicah. Moštvo ni vedelo za vzrok umikanja, ker je vendar ravnokar sovražnika sijajno premagalo, toda nihče ni godrnjal; molčali so naši junaki, za smehom jim je še tudi govor minil. Stisnili so zobe in — marširali.

Tako je bilo koncem septembra. Morebiti si zamorejo v okolici Sekowe malo odpočiti. Koj v začetku oktobra se je reklo zopet "naprej"! Przemysl se mora rešiti. Dne 10. in 11. oktobra bijejo se z Rusi pri Rokietniki, potem pa odmarširajo proti Radymnu. V brzo-marših vedno proti jugu, po dnevu in po noči, brez odmora. Vsi hite, dirjajo, kolikor jim še oslabele moči pripuščajo v devetnajstodnevno bitko pri Przemyslu. Junaški čini, katere je tukaj moštvo železnega kora doprineslo, se ne dajo prešteti, še manje pa popisati. Kako so se n. pr. lovci 20. bataljona pri Blozu bili, je baje skoraj neverjetno. Posamezni so ujemali Ruse, oficirje in celo štabne oficirje; kar šli so po nje iz fronte, ki nikoli ni bila čez 200 metrov oddaljena. Še dobro streljajoče ruske artilerije se niso bali. Rešili so Przemysl in stali ob Sanu. Le vedno naprej, račun še ni končan, dva dnevna marša še in prišli so do Lemberga.

Dne 5. novembra je samo ena divizija vjela v divjem boju 2.000 Rusov. Ko jih priženejo k armadi, dobi ta povelje, da se mora — umakniti. Tukaj so se "železni junaki" prvo-krat razjokali. Hudo in težko jim je bilo pri srcu. Zmago za zmago so si priborili, povsodi so sovražnika mojstersko obdelali in vendar vedno — "nazaj"! 5. november napolnil je srca naših "železnih" z grenkobo. V generalštabnem zapisniku stoji pod tem datumom na kratko zabilježeno: "Umaknili smo se zaradi razmer na Srednje-Poljskem." (Varšava! op. ured.) Zato so toraj morali naši junaki "nazaj." Zares tragična usoda! — — —

Sedaj se bje naš "železni kor" na gorskih vrhovih, grebenih, soteskah in klancih z debelim snegom pokritih Karpat. Vsi še tako natančni opisi njih junaških činov bi orjaško delo "železnega kora" le zatemnevali. V gorskem snegu stoji sedaj, mračnega pogleda, premišljujoči svoje zmagoslavne neuspehe. Toda mi v ozadju vzemo dan na dan nova imena krajev, na katerih so naši izvršili in še izvršujejo čine junaštva, katere ves svet občuduje. Bartfa, Alsopagony, Krempna in še kaka dva tucata imen krajev se je nam imenovalo, kjer so naši "železni" v naskoku

(Sturm) zmagali in kjer so celi ruski regimenti bili do zadnjega moža pokončani. 190. in 192. ruska inf. polka "železne" junake ne bodeta več nadlegovala. Naših železnih danes ne more noben udarec več podreti, so kakor bi bili neranjljivi, oni ne poznajo smrti, navajeni so na bedo, grozo in tugo, vse štrapace so trpeli na svojih osušenih, toda železnih truplih.

Vseskupna armada ve, kdo da so naši železni, mi vsi vemo in tudi oni sami dobro vejo, kdo da so. Če je le kje opraviti kako prav težko delo, ki se celo spretnim (generalom zdi neizvršljivo, pošlje se po naše "železne" in ti vse dobro opravijo. Oni ne govorijo mnogo in ne govorijo se mnogo o njih, samo salutirati se jim mora!

Ponosni moramo biti vsi, ki imamo take rojake — junake!

Nemška konjenica uničila cel ruski bataljon.

Pri nekem napadu proti Andrzejewo, 30 km južno-vzhodno od Memela, uničila je nemška konjenica cel ruski bataljon. Vjela je poveljnika, pet drugih oficirjev in 360 mož, pobila 120 mož, 150 pa jih je ranila. Nek drugi ruski bataljon, ki je prihitel na pomoč, je bil odbit. Nemci so izgubili samo šest mrtvih.

Hindenburg trdno zaupa v zmago.

Nedavno je imel — tako piše "Montagszeitung" — italjanski publicist Cabasino Rend a s generalfeldmaršalom Hindenburgom pogovor in je pri tem tudi omenil srčnost, katero so svoje dni izkazovali Garibaldijevi prostovoljci. Nato mu je najslovesnejši sedanji vojskovodja odgovoril sledeče:

"Kakor so bili nekdanj Garibaldijevi prostovoljci navdušeni borilci, takšno gorečnost kažejo tudi naši ljudje. Verjamite mi, da mi je srčno veselje, poveljevati taki armadi. Vsak vojak v naših krdelih je junak. Ako jim iz strateških razlogov velim se umakniti, so ravno tako veseli in si zmagavevski kakor pri napadu. Najsijajnejši so moji letalci. Ti le delajo naravnost čudeže."

O sovražnikih izrazil se je Hindenburg tako: "Ali se sme resno na famozno Kičenerjevo milijonsko armado verovati? In če tudi, saj bi to ne bili vojaki, temuč ostali bi civilisti, vtaknjeni uniformo, samo da imajo skupno ime "armada". Angležem manjka izvežbanja in vodstva, časnikov in podčastnikov, katere smo si mi še-le po generacijah izobrazili. Ruska artilerija strelja dobro, potrat pa velikanske množine municije. Infanterija je vrla, konjenica je pa za nič. Ruski vojak bje se dobro, toda njegova disciplina ne temeljuje na inteligenci in morali, temuč ima za podlago slepo pokorščino. Rusi so se v japonski vojski mnogo naučili, posebnost so izurjeni v boju v strelskih jarkih. Komaj so se ustavili in že so v par minutah izginili v zemljo. Ako pa ni strelskih jarkov ali če smo jih iz teh pregnali, potem se jim godi slaba.

Numerične premoči Rusov se nikomurni treba bati. Kdor se bojuje proti Rusom, ta se vedno bori proti premoči, kar je stara in znana stvar. Toda število ne odloči zmage. Pri Tannenbergu imeli smo trikratno premoč proti nam, a sovražnikom to ni pomagalo. Sploh pa opazujem nezmotljive prikazni, daso Rusi že nekako umecani in da jim že primanjkuje vojnih surovin, skaterimi so nesmiselno trčili. Iznačina, po katerem se danes Rusi bijejo, se razvidi, da ne more več dolgo trajati. Obiskali so naše črte in se prepričali, da se mine damo pobiti. Mi bise naj dali premagati? Izključeno, izključeno!"

Grozodejstva ruskih krdel na Vzhodno-Pruskem.

Nemška vlada priobčuje poročila o brezštevilnih grozovitostih ruskih krdel na zasedenem

nemškem ozemlju, in to ne samo nasproti ujetim nemškim vojakom, temuč tudi nasproti mirnemu civilnemu prebivalstvu. Ne tiče se samo redkih posrednih slučajev, ampak nekake splošne nečloveške podivjanosti večih ruskih čet.

Znano je, da so Rusi pri svojem prvem in drugem vpadu na Vzhodno-Prusko odnotne cvetoče pokrajine spremenili v puščavo, tisoče možkih in ženskih odtirali takorekoč v sužnost, tisoče in tisoče so pomorili, okoli 20.000 hiš požgali in samo pri drugem vpadu okoli 80.000 stanovanj docela opopali. Tudi zadnji ruski pohod do Memela ni bil drugega kot rop, umor in požig.

Na vsak domni način so Rusi premičnine premožnejših kakor tudi revnih prebivalcev kradli, ropali ali jih brezobzirno uničevali. Zivino in denar so kar terjali brez vsake odškodnine, in gorje mu kdor bi se bil zoperstavljal. Za eno tolpo prišla je druga in tako naprej dokler pokrajina ni bila pusta puščava tu in tam z grobljami nekdanjih mest, trgov in vasi pokrita.

Možke, ženske in otroke so trpinčili naravnost po nečloveško; neusmiljeno so jih z biči in kardabači pretepali in na mnogih krajih pod neznanjskimi mukami umorili. In to ne samo pedince, temuč cele družine in cele vasi. Mlajše fante so postreljali samo zategadelj, da ne bi prišli nekdanj v nemško vojaško službo. Celo starčkom, ženam in otrokom niso prizanašali. Iz mnogoterih slučajev navedemo tukaj samo nekatere: V neki vasi so umorili dveletno deklico brez vsacega povoda. Grozovito — da človeku mozek pretresa — so ravnali z neko družino: gospodarja so živega s žebliji pribili na mizo, otroka na vrata, materi pa so odrezali prsa in preparali telo. V neki drugi vasi so moža in ženo za jezik k mizi pribili, da sta mučenika vsled gladi in žeje morala stranske smrti svoje življenje končati.

Brezštevilna so posilstva, koja so ti divjaki nad dekletami in ženami izvrševali; zlorabljali so otroška dekleta, noseče žene in celo starke nad 70 let stare! Udeleževali so se takih nesramnih grozovitosti baje celo častniki.

Ne manj nečloveško so Rusi ravnali z vojnimi ujetniki. Tukaj le nekatere posameznosti. Kozaki, ki so mimo teh jahali, so jim kar tako "za šalo" glave odsekavali ali pa posamezne ude odrezali. Nekoč so tri huzarje za noge, z glavo navzdol, obesili, jim nose in ušesa porazali, da so reveži po dolgih in najbridejših mukah grozno smrt storili. Ranjencem so obveze z ran trgali, da so izkrvaveli; drugim so izstaknili oči, odrezali jezik, ušesa, prste, ali pa jih kar ubili kakor mesar vola.

Našteti so še mnogobrojni drugi peklenški čini teh zverv v človeški podobi, toda "Štajercu" primanjkuje prostora, da bi razlagal svojim čitateljem vsa ta grozodejstva, saj imajo gotovo že z navedenimi več ko dovolj.

Število vjetnikov v Nemčiji.

O številu vjetnikov v Nemčiji poroča Wolf-fov urad, da je dne 1. aprila 1915 isto znašalo: Francozov: 3.868 častnikov in 238.496 mož;

Rusov: 5.140 častnikov in 504.210 mož; Belgijcev: 647 častnikov in 39.620 mož, in

Angležev: 520 častnikov in 20.207 mož, vseh vjetnikov skupaj toraj: 10.175 častnikov in 802.533 mož.

Nevednost

je izvor mnogim boleznim. Toda danes, ko se dobe časniki povsod, so ti izvrstno sredstvo za razširjanje olike in znanja. Tako ohranijo časniki svoje čitatelje pred mnogotero nezdgo in tudi

mi si prizadevamo, da bi služili našim čitateljem s pojasnili in dobrim svetom. Danes hočemo naše čitatelje opozoriti, da je pri tačas pogostnem prehlajenju, reumatičnih bolečinah, pehanju med plečeti, težkoprsnosti, težki in hripajoči sapi Feller-jev dišeči fluid iz rastlinskih

esenc s znamko "Elsa-fluid" dobro sredstvo, ker odstranjuje bolečine in zaslezenje, olajšuje kašelj in napravi dihalne organe krepke. Vsak naš čitatelej naj bi si naročil poštnine prosto od lekarnarja E. V. Feller v Stubici, "Elsa-trg" štev. 241 (Hrvatsko). 12 steklenic za 6 K. maos---